

החברה שלנו הופכת מנחל זורם ורענן לביצה עומדת. כאשר נפסקת העליה, או כאשר יורדים ממי דיה למינימום, יורד אצלנו המוראל.

זה קרה לפני מלחמת ששת הימים, כאשר הפסקת העליה הביאה למיתון כלכלי ובארץ פשטו הבדיחות בנוסח: "ה' אחרון שייצא מנמליה העופה לוד — יכביא את הארץ". בתקופה כזאת ישנה ירידה של כל הסטנדרטים. קטטות פנימיות באות במקום הדינאמיזם הבריא של כל המאבקים הציבוריים. הבריאות גוברת בחוצות ובבתי הקולנוע. ה' יצירה התרבותית גוססת.

זהו תהליך שקשה לעמוד על סיבותיו. נדמה כי עליה גדולה היא ספחיים לציבור הישראלי. כלי כל בולשיט ציוני, זוהי אמת פשוטה: אנו זקוקים לה.

***

יש, כמובן, הבדל בין התרומה שיוצאי כל ארץ עליה יכולים לתרום. יש הבדל בין עולה מברוקלין ומבגדאד, מברלין ומבוקארשט. כל אחד מביא עימו את המיוחד לו. לכן השתוקקתי כל-כך לראות את פניו של גרישה.

הנה אדם!

כ אשר ראיתי אותו על המסך הקטן, עלה בליבי באופן ספונטאני הפסוק העתיק: ECCE HOMO. הנה כן אדם! מעולם לא ראיתי בטלוויזיה שלנו אדם, שכבש את ליבי בן רגע בצורה כה מושלמת. כמעט ואמרתי: אדם שאהבתי מן המבט הראשון. הוא בלט בין העסקנים שהקיפוהו, כשכל אחד מהם מנסה לחטוף שנייה של תהילה טלוויזיונית. הוא בלט כמו סיכה של זהב בערימה של שחת. האיש שבא מן הכפור. גרישה פייגין.

כ אשר קראתי על מאבק הרביסרן היהודי, שהחזיר את עיטוריו לסובייט העליון, שנכלא בבית-חולים ל' שפוינינש, שהחזיק מעמד וניצח — תיאורתי כאדם אחר. לוחם קנאי. מרוכז בעצמו ובמאבקו. חסר-הומור. משוגע-לדבר אחר.

והנה הוא הופיע על המסך. מדבר בשקט, בנחת, בחיוך מאופק. מתרחק מכל הגזמה, מכל הפרזה מילולית או עניינית. קורא למאבק, אך מזהיר מפני אלימות, מתריע נגד מעשי

השתוקקתי לדעת: מה טיבו של האדם ה' כא כיום מברית-המועצות?

אנו מכירים את הרוסים הקשישים, שבאו בימי העליה השנייה והשלישית. הרי הם שולטים במדינה זו: נשיא-המדינה, ראש-המשלה, יו"ר הכנסת.

אבל מה טיבו של היהודי הצעיר הכא כיום מברית-המועצות, חניך מערכת-החינוך הסובייטית, בן הדור השני והשלישי שגדל במישטר הקומוניסטי?

מה הוא יתרום למדינה? מה הוא יוסף לקוקטייל הלאומי, שנוצר כאן כתוצאה מעליית יהודים מעשרות אר' צות?

אילו תכונות לאומיות הוא יחזק? איך הוא משפיע על האופי הלאומי המת-גבש כאן?

***

ל בן התלהבתי כפליים כשראיתי את פניו, כששמעתי את מילותיו הרוסיות.

כי אנחנו זקוקים לאנשים כמוהו. לרבות, למאות-אלפים, למיליון אנשים כ' מזהו.

אנשים שהונכו בחברה טכנית, שהרגילה את תלמידיה למחשבה מדויקת ומדודה; בלי חוכמות. אנשים שהאידיאליזם שלהם הוא מעשי ולאקוני, לא מילולי ודמגוגי.

אנשים שהתנגדותם למישטר קומוניסטי בלתי-הומאני אינה מעבירה אותם על דעתם, עד כי נחפזים הם לזרועות פאשיזם אנטי-הומאני.

אנשים בעלי תודעה לאומית בריאה, שלא התנונה ולא הפכה ללאומנות שובניסטית.

אנשים שסיבלם חינוך אותם לסובלנות. אם מותר לי להוסיף: אנשים כלבבי.

***

א ולי יגידו לי כאן: כזהו גרישה פייגין האיש. מניין לך שאלה הם כל מאות האלפים, שיצטרפו אלינו, כפי שאנחנו מקווים?

בוודאי אין לדעת. אבל ראינו כבר כמה ד' כמה מן העולים החדשים האלה שבאו מתוכנו בריית-המועצות. והרושם הכללי הוא כזה.

נכון שבאים אלינו כיום אנשים מיוחדים מאוד. נראה כי מדיניות הקרמלין היא לאפשר את יציאתם (ולמעשה: לגרש) את ה"ציונים" הפעילים, מפיצי הלשון העברית, בעלי ה' מחאה הקולנית והתקיפה ביותר.

בקרמלין מקווים, בלי ספק, שאם יציאתם של כמה מאות "עושי-צרות", יירגעו האחרים, והמוני היהודים ישלימו עם המישטר הסובייטי.

אני בטוח שזוהי תקוות-שווא. הסיבות ש' עוררו את גרישה פייגין מוסיפות להתקיים ולפעול. הם יעוררו את כל הגרישאים.

הליגה הפאשיסטית שפוצצה הופעות של אמנים סובייטיים. מדבר בפשטות על אימה ומולדת, מבלי ש' המילים יהפכו כפוף לסיסמאות נבובות או לדמגוגיה ריקה.

ו ב ע י ק ר — — —

כ עיקר הקסמו אותי המילים האחרונות באותו ראיון קצרצר שנתן לכתב הטלוויזיה.

"לא מגיע לי כלום."

אילו מילים נהדרות בפי עולה חדש! הוא לא אמר: מגיע לי לא אמר: עשיתי טובה שבאתי! (והרי רגילים אנחנו לאנשים העושים לנו טובה, כשהם באים אלינו מבין כותלי בתי-הסוהה, מצל הגרדום, מגטאות חשוכים ומוכי-עוני. יורדים המואלים בטובם לחזור. אנשים שמגיע להם הכל: דירה מרווחת, פרנסה כיד המלך, הנהגות במיסים, דברים שחיל קרבי אינו מעז לחלום עליהם).

הוא אמר: אני בא אליכם מפני שאני רוצה לחיות עמכם, בני עמי.

לא מגיע לי כלום בשל כך. אחיה כמוכם, אעבוד כמוכם. יהיה גורלי עימכם.

כפי שאמרנו אבותינו, כאשר באו אל הארץ הזאת. כשאיש לא מסר להם בנמל מפתח של דירה מוכנה.

כ רישא פייגין אמר שאינו עושה לנו טובה כשהוא בא אלינו.

אחזיר לו כגמולו ואומר לו: אין אנחנו ע' שים לו טובה כשאנו מקבלים את פניו.

וזהו דבר החייב להיאמר, כדי שנבין אותו בעצמנו. כשאנחנו נאבקים למען עליית המונים מי בריה"מ — אין אנחנו עושים טובה להם.

נכון, אנחנו פועלים למען הסולידריות היהודית. אנחנו פועלים למען זכויות-האדם, למען זכות-היסוד של כל כך אנשי לחיות בארץ בחירות, בקרב עם בחירתו.

אבל קודם כל, ומעל לכל, אנחנו פועלים למען האינטרס שלנו עצמנו, של מדינת ישראל, של האומה הישראלית.

כי אנו זקוקים לגרישה פייגין הרבה יותר מכפי שהוא זקוק לנו.

כ כל הסכנות המרחפות על מדינת ישראל — וישנן רבות — הסכנה החמורה ביותר היא פנימית.

לא איבת הערבים. אני מאמין שזו תיעלם, אם ננהל מדיניות רחבת-לב וצלולת-מות.

לא מומיות המעצמות. נוכל להסדר עימן. הסכנה החמורה ביותר היא ירידת המוראל, אובדן המתח הנפשי, תחושת התיסכול, הרי גשת הדריכה במקום — תופעות המתגברות אצלנו תמיד כאשר נפסקת העליה.

איני יודע אם זוהי תופעה ישראלית דווקא, או שהיא קיימת גם בשאר האומות החדשות, שנולדו בארצות-הגירה. אך אצלנו היא בולטת מאוד.

ואתה מדינה של מסורת, חינוך, נסיבות ותחיות שיצרה את האופי שלו, השפיעו גם על האופי שלהם.

***

ני מאמין שזוכה לעליה גדולה מברית-המועצות, ברגע שנגיע לידי הסדר-שלום במרחב שלנו, שיכלול גם הסדר-שלום בין ירושלים ומוסקבה.

ואני מרשה לעצמי לחלום בהקוין: על מדי-נתי-ישראל של ימי-שלום, שתקלוט מדי שנה 50 עד 100 אלף עולים מברית-המועצות.

עולים יהיו, ברובם, צעירים. עולים שגדלו במישטר שבצד מיגרעותיו הנוראות, יש בו כמה צדדים חיוביים: היי-טכנות של עמים רבים, חיסול טוטאלי של הכפייה הדתית, חינוך טכני מעולה, ועוד.

עצם כואם של עולים צעירים כאלה, יביא לשינוי-ערכים מבורך בחברתנו.

הכפייה הדתית לא תחזיק מעמד, כאשר יבואו אלינו רבבות זוגות מעורבים, שיחליטו להקים את ביתם בישר-אל ולהזדהות עם האומה הישראלית.

התחושה הכללית של חוק וסדר (במובן החיובי של ה' מילים) תתחזק.

ובוודאי תגבר הקנאות דמוקרטית, כאשר יבואו אלינו אנשים המסתלקים ממישטר של עריצות כדוקטרינית.

***

אם תקוות אלה הן גדולות מדי? ה, אינו ככור כך. נדמה לי שהן בתחום ה' מציאות.

המציאות של מחר, שאפשר לחזות אותה כבר היום. כשם שמותר לצפות לאביב, גם בשעה שהחורף מכביד ידו על הארץ.

האביב שגרישה פייגין הוא אחת מספונוריו תינו הראשונות.